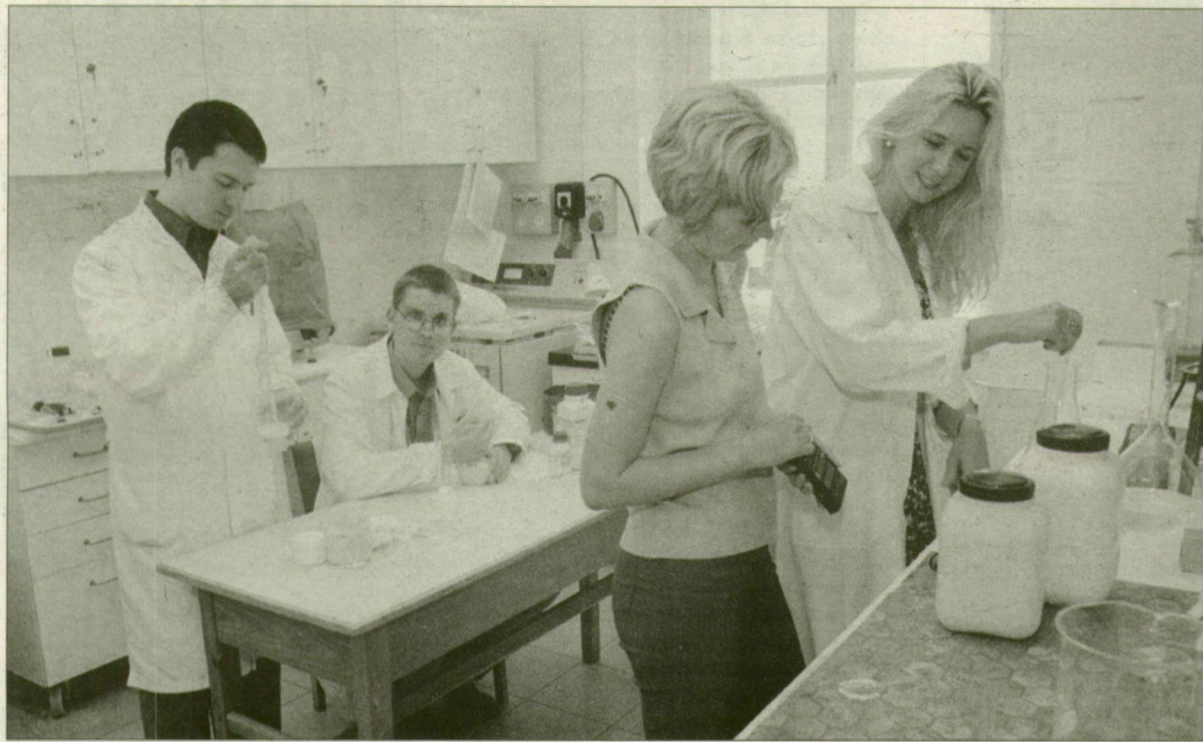

A fiatal kutatóknak itthon nincs perspektívájuk Napfényel tisztítják a talajt

Valószínűleg az iparban, de inkább külföldön próbálnak majd szerencsét azok a doktoranduszhallgatók, akik a SZTE Kolloidkémia Tanszékének NATO-projektjén dolgoznak. A várható „agyelszívás” oka esetükben nemcsak az, hogy Magyarországon a fiatal kutatóknak nincs perspektívájuk. A kényszerű létszámstop miatt ha akarnának, sem maradhatnának az egyetemen.

Mint arról lapunkban többször beszámoltunk, a Szegedi Tudományegyetem Kolloidkémia Tanszéke a NATO Tudomány a békéért programja keretében nyert pályázatot. Nemrég NATO-szakértők jártak Szegeden, hogy értékeljék a projekt eddigi eredményeit. A Délmagyarországnak adott interjúban azt mondták, különösen a fiatal PhD-hallgatók munkáját tartják kiemelkedőnek. Ezért kerestük meg a tanszék négy doktoranduszát, akik *Dékány Imre* professzor „kezei alatt” dolgoznak a NATO-projektben.

Pernyeszi Tímea kutatási témája a környezetre káros szénhidrogének fotokatalitikus lebontása szén-dioxidra, illetve vizsgálata különböző analitikai és szerkezetvizsgálati módszerekkel. Eredményei különösen jól használhatók a talaj- és talajvíz-tisztításban, olajszenyvezések eltávolításában. *Mogyorósi Károly*, *Németh József* és *Szűcs Anna* pedig különböző eljárásokkal és különböző anyagokkal, cink-oxidból, ón-, titán- és cinkionium-dioxidból állítanak elő, szintetizálnak fotokatalizátorokat. Kutatási eredményeiket elsősorban az olajipar hasznosíthatja a környezetvédelemben; nem véletlenül a Mol a tanszék partnere a projektben. – Ezek a katalizátorok nagyon kicsi részecskékből állnak, amelyek a milliméter milliomod részének nagyságrendjébe esnek, ettől

Ha akarnának, sem maradhatnának. Németh József, Mogyorósi Károly, Szűcs Anna és Pernyeszi Tímea az egyetemi laborban. (Fotó: Karnak Csaba)

különlegesen az eddig e célra előállított részecskékhöz képest. A fotokatalizátorokat egyébként úgy kell elképzelni, hogy „közreműködésükkel” a napfény segítségével lehet lebontani a környezetre káros anyagokat. Éppen ezért a kutatócsoport egyik „laboratóriuma” az egyetemi épület tetején található, a csillagászati kilátó szomszédságában, az eljárást pedig terepen, közvetlenül az olajjal szennyezett területeken próbáljuk ki – magyarázzák munkájuk lényegét a doktoranduszok.

A NATO-pályázatról elmondják, hogy segítségével komoly, új műszereket vásárolhatott a tanszék, így sokkal jobb felszereléssel, könnyebbé vált az eredményesebb dolgozhatnak, mint egyébként. A kapott támogatásból lehetőségük van arra is, hogy külföldre utazzanak, és más kutatócsoportokkal tartsák a kapcsolatot. Ezek a néhány hónapos ösztöndíjak rendkívül hasznosak, mert új eljárásokat, módszereket ismerhetnek meg, és a ha-

zainál jobban felszerelt és jobban szervezett laboratóriumokban végezhetik munkájukat. Mint mondják, az anyagi lehetőségek mellett a pályázat azért is jó, mert rákényszeríti a résztvevőket, hogy szigorú ütemterv szerint, eredményeket rendszeresen értékelve dolgozzanak. A NATO-nak ugyanis fél évente jelentést kell írni arról, mit végeztek. A fiatal kutatók a tanszéknek és az olajjal szennyezett területek is fontosnak tartják, és nemcsak azért, mert e kutatási megbízások révén a nettó 45 ezer forintos PhD-ösztöndíjat néhány ezer forinttal ki lehet egészíteni. – Komoly ösztönzést jelent, ha látom, hogy a munkám eredményét a gyakorlatban is használni lehet, és tudom, hogy nemcsak a saját gyönyörűségemre kutatok – mondja Szűcs Anna.

Arra a kérdésre, hogy 45 ezerért miért maradtak az egyetemen, különböző válaszokat kapok, de mind a négyen egyetértenek a többiek indokaival. – Szeretem ezt a

munkát, másképp nem is tudnám csinálni. A napi 12-14 órás kutatáshoz lelkesedés, sőt, fanatizmus kell – mondja Németh József. – Ez az ösztöndíj alacsonyabb, mint amennyit a gyógyszeriparban kapnánk, de azért a pályakezdő közalkalmazotti fizetésnél magasabb – teszi hozzá Mogyorósi Károly. – Ha az ember egy külföldi cégnél akar karriert csinálni, kell a doktori fokozat – egészíti ki Szűcs Anna. – A hazai cégnél viszont ez még nem számít, talán az EU-csatlakozás után változik a helyzet – jegyzi meg Pernyeszi Tímea. Egy mást hallgatva a doktoranduszok arra a következtetésre jutnak, hogy a tudományos fokozat megszerzésében egyaránt vezetni őket az amit Németh József a tudomány szépsége iránt érzett hevületnek nevez, és az a meggyőződés, hogy amit csinálnak, hosszú távon megtérülő befektetés.

– Ezek szerint az ipar a célállomás? – kérdezem. – Az egyetemen akkor sem maradhatnánk, ha szeretnénk – állít-

ják szinte egymás szavába vágva a PhD-hallgatók. A magyarázat: a létszámstop. Ha ugyanis az egyetem vezetése nem akar státusban levő oktatókat az utcára tenni, korlátoznia kell a felvehető fiatalok számát. Ezért a hallgatók örülnek, ha a doktori megszerzése után még egy-két évig bent maradhatnak. Pedig, mint mondják, az egyetemnek legálább azokat a fiatalokat kellene megtartania, akik hajlandók lelkesedésből, megszállottságból dolgozni. Végül kiderül, a négy kémikus nem is valamelyik magyarországi multihoz, hanem egyenesen külföldre készül. Mind a négyüknek feltehetően szándékuk, hogy néhány évig egy másik országban próbáljanak szerencsét. Ahol nem kell 10 évig spórolni ahhoz, hogy lakása legyen az embernek. – Itthon jelenleg nincs perspektívánk – állítják egyhangúlag.

Külföldön – sajnos vagy szerencsére – feltehetően lesz nekik.

Keczer Gabriella

Új ösztöndíj - hátrányos helyzetűeknek

Az önkormányzatokkal együttműködve új ösztöndíjrendszer bevezetését tervezi az oktatási tárca 2001-től a felsőoktatásban tanuló szociálisan hátrányos helyzetű hallgatók számára. A támogatás havi összege maximum tízezer forint lehet. Az ösztöndíjat csak nappali tagozatos, első diplomás képzésben részt vevő diák nyerheti el.

Az egyetemre és főiskolára járó, szociálisan hátrányos helyzetű hallgatók támogatására – az önkormányzatokkal együttműködve – új ösztöndíjrendszer bevezetését tervezi az oktatási tárca a következő évtől. A támogatás havi összege a minisztérium részéről maximum öt ezer forint lehet, így a hallgatók – önkormányzati kiegészítéssel – legfeljebb tízezer forintot kaphatnak minden hónapban. Az ösztöndíjteremtés évente egyszer, márciusban írnák ki. A benyújtott igényekről minden esetben az önkormányzatok szociális osztályai döntenek, a támogatás szociális alapon történik. Az ösztöndíjat csak nappali tagozatos, első diplomás képzésben részt vevő diák nyerheti el. A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) alapvetően jó ötletnek tartja az ösztöndíj bevezetését, de kifogásolja, hogy a bírálati-finanszírozási rendszer nem elég kidolgozott, s nem kezeli azoknak a hallgatóknak a problémáját, akik év közben jutnak nehéz szociális helyzetbe. Úgy vélik továbbá, a szegényebb önkormányzatok nem tudnak majd élni a lehetőséggel. Álláspontjuk szerint ugyanakkor a támogatási rendszert ki kellene terjeszteni a kisebbségi önkormányzatokra is.

– A hallgatói normatíva, amelyből a hallgatók ösztöndíjat és szociális támogatást kapnak 1997 óta 70 ezer forint. Ezt az összeget legalább háromszo-

rosára kellene emelni ahhoz, hogy az 1993-as, bevezetésekor képviselt realitétét elérje – mondta el *Jancsák Csaba*, a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Hallgatói Önkormányzatának (EHÖK) elnöke. Mivel erre nincs lehetőség, a hallgatói szociális támogatás emelésének egyik lehetősége módja az önkormányzati szociális ösztöndíj lenne. A hallgatók nagy része szociális támogatásként mindössze 1500 és 3000 forint közötti összeget kap, ami nagyon kevés. Ilyen körülmények között a hallgatói önkormányzatok részéről ezt a támogatást nyújtani egyre kínosabb – tudtuk meg az EHÖK elnökétől. Ezért a Szegedi Tudományegyetem hallgatói önkormányzatai – mind a kari, mind az egyetemi hallgatói önkormányzatok – „üdvözlik” azt a szándékot, hogy minden rászoruló hallgató a lakóhelye szerint illetékes önkormányzattól nyerjen támogatást. Egyrészt azért mert a jogosultságot az önkormányzatok szociális irodái vizsgálnák meg, így a hallgatók anyagi helyzetének megítélése egyszerűbbé és korrektebbé válna, szemben az eddigi gyakorlattal, amikor a hallgatók egy adatlapot tölthettek ki, ami gyakran visszaélésekhez vezetett. Másrészt azért mert a hallgatók egy külső forrásból nyernének szociális támogatást, így a jövőben növelhető lenne a hallgatói normatívából az ösztöndíjakra fordítható pénzüsség – foglalta össze véleményét *Jancsák Csaba*, az EHÖK elnöke.

A Szegedi Önkormányzat oktatási irodájának munkatársa *Tábori János* lapunkat arról tájékoztatta, hogy az önkormányzat ezt a tervezetet véleményezésre eddig még nem kapta meg. Mivel ennek az ösztöndíjrendszernek a bevezetése a 2001-es költségvetést érintené, ezért valószínűleg szeptember-október körül várható a jogszabályi megerősítés – tette hozzá *Tábori János*.

Arany T. János

Algebristák konferenciája

Munkatársunktól

Európa, Ázsia és Amerika tizenhat országából érkezett szakemberek részvételével ötnapos félcsoportelméleti konferencia kezdődött hétfőn a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában a Szegedi Tudományegyetem Bolyai Intézetében működő algebra és számelmélet tanszék szervezésében. Ez a tudományos összejövetel a tizenkilencedik az immár harminc esztendeje eleinte évente, újabban két évente tartott hasonló rendezvények sorában. Az elsőt – az univerzális algebra témakörében – 1971-ben rendezték meg dr. Csáky Béla akkori tanszékvezető és tudomá-

nyos rektorhelyettes kezdeményezésére. – A hetvenes és nyolcvanas években a szegedi algebra konferenciák világszerte nagy népszerűsége tettek szert e tudományág művelőinek körében, mivel ez volt a világon az egyetlen hely, ahol a nyugati kutatók szovjet kollégáikkal találkozhattak, s itt kerülhettek személyes kapcsolatba az akkori két Németország kutatói is. Noha ez a monopolhelyzet szerencsére megszűnt, a szegedi összejöveteleket a nemzetközi algebra közösség tagjai továbbra is kedvelik – mondta lapunknak dr. *Klukovits Lajos*, a Bolyai Intézet egyetemi docense.

Volt egyetemi kórustagokat keresnek

Munkatársunktól

A szegedi egyetemi énekkar idén ünnepli fennállásának 75. évfordulóját. Erről az alkalomról november 19-én jubileumi koncerttel emlékeznek meg. Az énekkar vezetői arra kérnek minden volt kórustagot, hogy nevík és címük feltüntetésével jelentkezzenek az alábbi címen, valamint értesítsenek minél több egykori

tagot: Szegedi Tudományegyetem – Kulturális Iroda 6720 Szeged, Dugonics tér 13., vagy a következő e-mail címen: egyetemi@jerney-szeged.sulinet.hu. A jelentkezőknek részletes programtervet és meghívót küldenek. A szervezők várnak továbbá régi fotókat, hang- és képfelvételeket, illetve egyéb tárgyi emlékeket az énekkarról.

Arany T. János

Augusztus huszadikára elkészül az új tanpatika

Felújítás a gyógyszerészkaron

Húszmillió forintos támogatást kapott a Szegedi Tudományegyetem Gyógyszer technológiai Intézete a legszükségesebb javítások elvégzésére. Mivel az elmúlt tíz évben számos rendkívül jól felszerelt magánpatika nyílt országunkban, a hallgatói tangyógyszertár korszerűsítése volt a legfontosabb – mondta el lapunknak dr. Erős István intézetvezető.

A Gyógyszerészkár Eötvös utcai épületében semmilyen lényeges átalakítás, modernizálás nem történt 1963-as felépítése óta. 1997-98-ban a földszint felújításával kezdődtek el a munkálatok, ezt követte az első-, majd a második- és végül a harmadik emelet felújítása – kezdte a beszélgetést dr. *Erős István* intézetvezető. A tanpatika vonatlatát leverték, a nyílászárókat kivették. Az egyetemi tangyógyszertár jelenleg háborús terepre emlékeztet, de a folyamatosan zajló nyári munkák után augusztus 20-ra megújult állapotban nyit ki az intézmény. A Szegedi Tudomá-

Dr. Erős István: Ebben a laboratóriumban a legfontosabb gyakorlati tárgyat, a gyógyszerkészítést fogjuk oktatni. (Fotó: Schmidt Andrea)

nyegyetem Gyógyszer technológiai Intézete ugyanis húszmillió forintos támogatást kapott egy olyan minisztériumi hitelből, amely a különböző intézetek felújítására szolgál. Ez a húszmillió forint az átalakítás, valamint a bútorzat költségeit fedezi, de számos új gépre, mérlegekre,

receptúrai eszközökre is szükség van, melyek költségeit különböző pályázatokon nyert pénzekből próbáljuk meg előteremteni.

– Intézetünkben a legfontosabb szakmai tárgyat a gyógyszer technológiát oktatjuk. Itt tanulják meg a harmad- és negyedéves hallgató-

ink a gyógyszerkészítés alapelveit, gyakorlatát, a nálunk megszerzett tudást alkalmazzák a gyógyszertárakban, gyógyszertárgyártó laboratóriumokban is. Mivel az elmúlt tíz évben számos rendkívül jól felszerelt magánpatika nyílt országunkban, ezért úgy gondoltuk, hogy a hall-